

พุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง

รองศาสตราจารย์ ดร.อภิรักษ์ จันทะนี*

~~~~~

คำสำคัญ : พุทธรัฐศาสตร์/ การส่งเสริมความมั่นคง

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาทฤษฎีรัฐศาสตร์และความมั่นคงของพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา 2) เพื่อวิเคราะห์ความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามแนวทางพระพุทธศาสนา และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยศึกษาค้นคว้า เอกสารที่เกี่ยวกับความมั่นคงของพลเมืองและการสัมภาษณ์เชิงลึกตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจำนวน 12 รูป/คน เป็นพระภิกษุ 6 รูป และเป็นคฤหัสถ์ 6 คน และการสังเคราะห์เพื่อสรุปเป็นแนวทางการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองตามแนวทางพระพุทธศาสนา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปข้อค้นพบเกี่ยวกับหลักพุทธธรรมสำหรับการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองคือ ราชสังคหวัตถุ 4 เป็นการบำรุงธัญญาหารให้อุดมสมบูรณ์ ส่งเสริมคนดีมีความประพฤติดี ส่งเสริมอาชีพสุจริตแก่ประชาชน และการพูดจาปราศรัยให้ไพเราะมีเหตุผลและเป็นประโยชน์ สาราณียธรรม 6 คือการช่วยเหลือกิจการของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจ แสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง ช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอนแนะนำ ตักเตือนด้วยความหวังดี ส่วนหนทางสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์ของบุคคลทั้งปวงและส่งเสริมความมั่นคงให้กับพลเมืองซึ่งต้องปฏิบัติตามอริยมรรค 8 คือ ความเห็นชอบ ความดำริชอบ เจรจาชอบ ทำงานชอบ เลี้ยงชีพชอบ มีความเพียรชอบ ระลึกชอบและตั้งใจชอบ นกฏกรรมกรรม 10 คือเป็นธรรมมีอุปการะมาก เพราะเป็นกำลังหนุนในการบำเพ็ญคุณธรรมต่างๆ ยังประโยชน์แก่ตนและประโยชน์ผู้อื่นให้สำเร็จได้อย่างกว้างขวาง อัตถะ 3 เป็นประโยชน์ในปัจจุบันซึ่งผู้ใดปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ผู้นั้นย่อมได้รับประโยชน์ในปัจจุบัน คุณธรรม 3 เป็นผู้มีความเคารพซึ่งกันและกัน เป็นผู้มีความเคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สังคหวัตถุ 4 เป็นธรรมเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน และธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน เป็นหลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ อิทธิบาท 4 เป็นแนวทางการเรียน การทำงาน ให้ประสบความสำเร็จที่พระพุทธองค์ได้ทรงสดับไว้อย่างแยบคาย โดยการมีใจรักและศรัทธาในสิ่งที่ทำ เมื่อศรัทธาจะนำมาซึ่งมุ่งมั่นทำทุกอย่างให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ตนศรัทธา พรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมผู้บริหารที่มีความปรารถนาดีต่อผู้อื่น

รัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองคือ ความต้องการที่จำเป็นลำดับแรกทางด้านร่างกาย เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ ที่อยู่อาศัย เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ และความต้องการความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นความมั่นคงของพลเมืองในรัฐ และความสามารถของรัฐในการให้สวัสดิการแก่ประชาชนและสังคม ถ้ารัฐสามารถจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนได้มาก บทบาทขององค์การประชาสังคมก็จะมีน้อยลง โดยภาวะผู้นำเป็นกระบวนการที่ผู้นำใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ในการชักนำหรือโน้มน้าวให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาภายในองค์การหรือกลุ่มของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่มหรือองค์การ

การเป็นพลเมืองดีของสังคม ต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องปฏิบัติ และมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ สอดคล้องกับหลักธรรม วัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ รวมทั้งบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และได้ประสิทธิผลทั้งในส่วนตนและสังคม เมื่อสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ย่อมเกิดความภาคภูมิใจและเกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม ด้วยการเป็นพลเมือง

* คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ดีที่เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น มีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน และสังคม มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิตอย่างผาสุก สำหรับการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ได้กำหนดการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้รับบริการสวัสดิการสังคม ให้จัดตามความจำเป็น และเหมาะสม เช่น การบริการทางสังคม การศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ นันทนาการและกระบวนการยุติธรรม การส่งเสริมการพัฒนา การสงเคราะห์ การคุ้มครอง การป้องกันและการแก้ไข

การจัดสวัสดิการสาธารณะตามหลักพุทธธรรม เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้อง การความช่วยเหลือ อันเนื่องมาจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคมและไร้ที่พึ่ง ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญของพระสังฆาธิการ 2 ใน 6 ด้าน คือ การสาธารณะสงเคราะห์ การจัดสวัสดิการสาธารณะ โดยหลักพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมคือ สังคหวัตถุ 4 และพรหมวิหาร 4 และสาราณียธรรม 6 ซึ่งเป็นจัดสวัสดิการสาธารณะตามหลักพุทธธรรม การจัดสวัสดิการต้องให้ครอบคลุมให้ประชาชนทุกหมู่ทุกระดับที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพราะสวัสดิการได้มาจากเงินภาษีของประชาชน ตามหลักรัฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะเป็นการใช้อำนาจในจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อเป็นสวัสดิการให้กับประชาชน ที่มีจุดมุ่งหมายที่ให้ความอยู่ดีกินดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดีและยั่งยืน ซึ่งการจัดสวัสดิการสาธารณะที่มีระบบการจัดบริการทางสังคมเพื่อป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึงและประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ

สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามพุทธธรรม ใช้สัปปุริสธรรม 7 เพื่อนำมาปรับใช้ คือการ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณตน รู้จักกาลเวลา รู้จักชุมชนสังคม และรู้จักเลือกบุคคลให้เหมาะสม และปฏิบัติตามศีล 5 คือไม่ฆ่าสัตว์ทั้งปวง ไม่ลักขโมยทรัพย์ ไม่ผิดประเวณี ไม่พูดเท็จและไม่ดื่มสิ่งเสพติด โดยทั้ง 5 ข้อจะนำมาซึ่งความมั่นคงของพลเมือง การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง ควรส่งเสริมในด้านที่อยู่อาศัย การรักษาสุขภาพ มีอาหารบริโภค มีการศึกษาที่ดี มีงานทำและมีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัว และชุมชนเข้มแข็ง ยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิทธิและได้รับความเป็นธรรม มีส่วนในการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองและมีจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม ความเป็นอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและรู้คุณค่าของทรัพยากร พร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน และเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความปลอดภัยสร้างพลังสังคมเพื่อสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับพลเมือง

Abstract

The objectives of the research were: 1) to study the political science theory and promotion to citizen stability, 2) to analysis citizen stability in the state to ways of Buddhism, and 3) to present the ways for promotion to citizen stability to ways of Buddhism , by study and search for the document that about the stability of a citizen and interviewing manner deep according to regulations the way of quality research, which 12 keys informants of person , be 6 monks , and 6 persons householders, and synthetic for summarize in laws push stability way of a citizen follow Buddhism trend , the research result can summarize as follows,

In the findings to Buddhadhamma for promotion of the citizen stability is Royal Sangahavathu 4, it is maintaining in validity, to promote the good behavior and people, to promote the people for right livelihood, to speech polite with useful and reason, Saraniyathamma 6 to help an activity of partner group with the willingly, to show polite action and respect to each other in front and behind, help to advise the useful, to teach and advise with good hope, The Noble Eightfold are Right View, Right Thought, Right Speech, Right Action, Right Livelihood, Right Effort, Right Mindfulness and Right Concentration. Natthakarana-dhamma 10 are assisted Dhamma because it is supporting in dhamma performs be benefits for self and other to success in the

widely, Aatta 3 is an usefulness in the present, which anyone perform with this dhamma whoever will recieved an usefulness in the present, Virtue³ is respecting each other which is respector in the nation, Buddhism and Monarch, Sangahavatthu⁴ it is dhamma to support in each other and dhamma is the olds other mind is the principle to control the mind and upholding each other, Iddhipada⁴ is the learnig link working to be success the Buddha teach is detail, by love and believe in that thing, then to do the beliving thing which receive themselfe, Four Sublime states of mind it is Phra Prom's Dhamma which Phra Prom performed, by is the dhamma of the elder which good wishing to other.

The political science is relate for promotion of the citizen statibility, necessary primary requirement in the body, such as , food requirement, water, air, residence, to livelihood and the requirement that safety in the life and assets, which be the statibility of the citizen in the state, and the ability of the state in welfare alms to people and the social, if the state can very the social welfare has to people very, The role of people social organization deduct less, by the leadership is the process that a leader uses the influence or the power to induce or persuade the subordinate within an organization, or the group of self in the any situation, for the member in the group performs duty of the efficiently, for achieve of the group or organization. The serve is social, education, healthiness, residence, the recreation and the process of justice, to promote development , giving aid, protection, prevention and editing.

The public welfare arrangement by Buddhadhamma, be the given free-of-charge for who need something the assistance, because of they can not help them-self, have no chance social and lack of the supporter, which , be important duty of priestly monk something 2 in 6 a side, such as something the public aids, welfare public arrangement, in principle the Buddhadhamma that relate and is appropriate, Sangahavatthu⁴ and Four Sublime states of mind, Saraniyathamma⁶ by aim to keep well and quality good life and last long, which, public welfare arrangement with system the arrangement serves social for protect, remedy, development and stability social promotion, to responsibility foundation necessity of people with quality of good life and can rely on them-self throughout and people participate in every social welfare level arrangement.

For stability promotion of a citizen in the state by Buddha dhamma, use Suppurisadhama dhamma⁷ for bring to apply: knowing the cause, knowing the consequence, knowing oneself, sense of proportion, knowing how to choose and keep time, knowing the society, and knowing the different individuals, and perform the 5 precepts: don't kill the whole animal, don't steal assets, to abstain from intoxicants, by abstain of 5 precept will bring the stability of the citizen, the stability promotion of the citizen should promote the residences side, health treatment, there are the food consumes, there are good educations, there is the work does and have enough income feed oneself and a family, there is the activity encourages to give a family and vigorous community, persist in a religion and the culture stability, there is the safety in the life and assets, there is the right and receive the fairness, participate in the decision making, attending activity political and have volunteer mind in the work for public social, appreciate the value of the resource together with conserve natural resources and the energy, and attend the activity for creation the safety of social power to create the stability happen with a citizen.

บทนำ

ศาสนาคือลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลักคือการแสดงกำเนิดและความสิ้นสุดของโลก เป็นต้นอันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่ง แสดงหลักกรรมเกี่ยวกับบุญ-บาปอันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถืออันนั้น ๆ โดย “พุทธศาสนา” คือศาสนาแห่งความรู้แจ้ง เป็นศาสนาที่มีพระรัตนตรัย เป็นสรณะอันสูงสุด ได้แก่ พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ โดยพระรัตนตรัยทั้ง 3 นี้มีคุณเกี่ยวพันเป็นอันเดียวกัน จะแยกออกจากกันโดยเฉพาไม่ได้ ด้วยพระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ธรรมก่อนแล้วสอนให้พระสงฆ์รับธรรม ซึ่งพระสงฆ์ที่เป็นสาวกของพระพุทธเจ้าย่อมจำทรงไว้ ปฏิบัติและสั่งสอนสืบต่อพระศาสนา มาจวบจนถึงปัจจุบัน สำหรับรัฐศาสตร์ (Political Science) คือ ศาสตร์ที่ว่าด้วยรัฐ ซึ่งมีสถาบันทางการเมืองที่ทำหน้าที่ดำเนินการปกครอง มีกลไกดำเนินการในรูปแบบของรัฐบาลหรือสถาบันทางการเมืองที่ต้องออกกฎหมายและรักษาการณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภาคเอกชนหรือกลุ่มชนกับรัฐและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์การของรัฐ ดังนั้น รัฐศาสตร์จึงเกี่ยวข้องกับ 3 ด้าน คือรัฐ (State) เป็นสิ่งสำคัญในการเป็นประเทศ ซึ่งประกอบด้วยอาณาเขตหรือดินแดนของประเทศและพลเมืองในรัฐหรือประเทศ ส่วนศาสนา (Religion) เป็นคำสั่งสอนที่พระศาสดาได้ค้นพบหรือได้มาจาก “เทวโองการ” ซึ่งเป็นลักษณะศักดิ์สิทธิ์เป็นที่พึ่งทางใจ ที่นำมาเผยแพร่ให้มวลมนุษยชาติประพฤติปฏิบัติตามเพื่อทำให้ชีวิตเกิดสันติสุข และสถาบันการเมือง (Political Institutions) เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อการปกครองและดำเนินการกิจการตามกฎหมาย โดยก่อตั้งขึ้นร่วมกับภาคเอกชนเพื่อเป็นสถาบันทางการเมือง มีผู้แทนหรือพรรคการเมืองและรัฐบาล

โดยพุทธศาสนากับรัฐศาสตร์ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ การที่รัฐหรือประเทศจะปกครองพลเมืองให้มีความมั่นคงอย่างสันติสุขได้ยั่งยืนตลอดไปนั้น ซึ่งสถาบันการเมืองจะต้องใช้ศาสนาเพื่อให้พลเมืองได้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจ โดยเฉพาะพุทธศาสนาที่เน้นการปฏิบัติทางกาย ทางวาจาและทางใจ ซึ่งเป็น 3 สุจริต คือ ให้มีความประพฤติดีประพฤติชอบ 3 ประการ ได้แก่ 1) กายสุจริต คือ มีความสุจริตทางกาย ทำสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยกาย 2) วาจาสุจริต คือ มีความสุจริตทางวาจา พูดสิ่งดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยวาจา และ 3) มโนสุจริต คือ มีความสุจริตทางใจ คิดสิ่งที่ดีงามถูกต้อง ประพฤติชอบด้วยใจ ทั้งนี้ เพราะการปกครองพลเมืองเพื่อให้สังคมนั้นๆ ดำเนินไปได้สงบเรียบร้อย มีความยุติธรรม มีความสามัคคี ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ปัจจัยสำคัญที่จะทำได้มาซึ่งการมีเสถียรภาพทางสังคมและการนำสังคมไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ความผาสุก การบริหารและการปกครองของสังคมในอดีตมีความสัมพันธ์กับศาสนาอย่างใกล้ชิด มีการพึ่งพิงอาศัยซึ่งกันและกัน ศาสนาจึงเป็นที่มาของอุดมการณ์รูปแบบเดียว เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการธำรงรักษาความชอบธรรมของการปกครองและการยอมรับของประชาชนที่มีต่อผู้ปกครองพระพุทธศาสนาทั้งที่เป็นส่วนพระธรรม คือคำสอน และพระวินัย คือ คำสั่ง มีคุณค่าต่อการปกครอง ทั้งในด้านการปกครองตนเอง การปกครองหมู่คณะและการปกครองประเทศหรือสังคมโดยส่วนรวมตลอดจนมีการปกครองโลกอยู่มาก กล่าวคือ มุ่งส่งเสริมให้บุคคลเหล่านั้นสำรวจ ผึกฝน ปรับปรุง เคารพ ควบคุม บังคับภายใน คือ จิตใจ เชื่อมมั่นรับผิดชอบต่อตนเอง เป็นการปกครองตนเอง รู้จักธรรมชาติและความต้องการของผู้อื่น ใช้พระคุณควบคุมการใช้พระเดช เป็นการปกครองหมู่คณะและปกครองประเทศหรือสังคมโดยส่วนรวม

การจัดสวัสดิการสาธารณะเพื่อพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา (วิรุฬห์ศักย์ แนวภูวนนท์, 2556) เนื่องจากในปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างหลากหลาย ก่อให้เกิดปัญหาสังคม และทำให้สังคมได้รับผลกระทบตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสภาพความเป็นอยู่ ความยากจน ปัญหาทางด้านแรงงาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านจิตใจและวัฒนธรรม ฯลฯ ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางภาครัฐและเอกชน ดังนั้นชุมชนที่เป็นฐานรากของสังคมจึงได้มีการนำเอาการจัดสวัสดิการในรูปแบบต่างๆ เข้ามาใช้ในการดำเนินการ เพื่อเป็นการรักษาและดำรงไว้ซึ่งความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่น ความเอื้ออาทร ความเกื้อกูลของผู้นที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม อีกทั้งยังทำให้ครอบครัวประสบกับความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเองได้ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและดูแลรักษาสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของมนุษย์ ที่จะสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีและมีความสุข

ความสำคัญพุทธศาสนาและรัฐศาสตร์ดังกล่าว วัดและพระสงฆ์จึงเป็นศูนย์กลางทางด้านจิตใจ ทำให้ฝ่ายปกครองร่วมกิจกรรมการฝึกอบรมให้กับประชาชนให้เป็นคนที่มีศีลธรรมและจริยธรรมที่ดีงาม ประพฤติตนอยู่ในกรอบของการละชั่ว ทำแต่ความดี ทำให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในการประพฤติตนตามหลักของคฤหัสถ์(คิทธิปฏิบัติ) เพื่อให้ประชาชนได้มีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม เต็มไปด้วยความสุข เกิดความยุติธรรม มีการสงเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อีกทั้งวัดยังเป็นศูนย์กลางของการศึกษา เป็นสถานที่สงเคราะห์และพัฒนาพลเมืองให้มีความมั่นคงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงการเป็นจุดศูนย์กลางทางด้านพิธีกรรมอันเนื่องมาจากประเพณี ความเชื่อ และมีความเกี่ยวเนื่องสอดคล้องสัมพันธ์กับหลักของพระพุทธศาสนา ประชาชนหรือพลเมืองได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ จากวัดและพระสงฆ์ก็ได้รับประโยชน์จากประชาชนในพื้นที่ในฐานะที่เป็นศาสนูปถัมภก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (แก้ไขเพิ่มเติม) พ.ศ. 2535 ที่ได้กำหนดให้พระสงฆ์ได้มีหน้าที่ตามภารกิจ 6 ด้านคือ ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ด้านการเผยแผ่ ด้านการศึกษา สงเคราะห์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ และด้านการสาธารณูปการ จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาพุทธรัฐศาสตร์สำหรับการส่งเสริมความมั่นคงแห่งพลเมือง โดยเสนอรูปแบบรัฐศาสตร์ตามแนวพระพุทธศาสนา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทฤษฎีรัฐศาสตร์และความมั่นคงของพลเมืองตามแนวพระพุทธศาสนา
2. เพื่อวิเคราะห์ความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามแนวทางพระพุทธศาสนา
3. เพื่อเสนอแนวทางการส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองตามแนวทางพระพุทธศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องของพุทธศาสนาและรัฐศาสตร์จำนวน 12 รูป/คน โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งผู้วิจัยเลือกสุ่มตัวอย่างโดยยึดจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนประชากรที่เหมาะสมและสังเคราะห์ผลจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง สรุปได้ดังนี้

1.1 ราชสังคหวัตถุ 4 ประการคือ

- 1.1.1 การบำรุงธัญญาหารให้อุดมสมบูรณ์
- 1.1.2 การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ
- 1.1.3 ส่งเสริมอาชีพสุจริตแก่ประชาชน
- 1.1.4 การพุดจามีเหตุผลและเป็นประโยชน์

1.2 นาถกรณกรรม 10 คือ ธรรมอันกระทำที่พึง ธรรมสร้างที่พึง และคุณธรรมที่ทำให้ตนเป็นที่พึงของตนได้

- 1.2.1 ศีล เป็นความประพฤติดีงามสุจริต รักษาระเบียบวินัย มีอาชีพะบริสุทธิ์
- 1.2.2 พาหุสัจจะ คือ ความเป็นผู้ได้ศึกษาเล่าเรียนมาก มีความรู้ความเข้าใจลึกซึ้ง
- 1.2.3 กัลยาณมิตรตตา คือความมีกัลยาณมิตร การคบคนดี ได้ที่ปรึกษาและผู้แนะนำ คำสั่งสอนที่ดี
- 1.2.4 โสวัจจสตา คือ ความเป็นผู้วางใจสอนง่าย รับฟังเหตุผล
- 1.2.5 กิงกรณียะสุ ทักขตา คือ ความเอาใจใส่ช่วยในกิจใหญ่น้อยทุกอย่างของเพื่อนร่วมหมู่คณะ

รู้จักพิจารณาไตร่ตรอง สามารถจัดทำให้สำเร็จเรียบร้อย

1.2.6 ธัมมกามตา คือ เป็นผู้ใคร่ธรรมคือรักธรรม ใฝ่ความรู้ใฝ่ความจริง รู้จักพุดรู้จักฟังทำให้เกิด

ความพอใจ นำร่วมปรึกษาสนทนา ชอบศึกษา ยินดีปริดาในหลักธรรม หลักวินัยที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่ง ๆ ขึ้นไป

1.2.7 **วิริยารัมภะ** คือความขยันหมั่นเพียร คือ เพียรละความชั่ว ประกอบความดีมีใจแก่กล้า บากบั่นก้าวหน้า ไม่ย่อท้อ ไม่ทอดทิ้งธุระ

1.2.8 **สันตภูฏี** คือ ความสันโดษ คือ ยินดี มีความสุขความพอใจด้วยปัจจัย 4 ที่หามาได้ด้วย ความเพียรอันชอบธรรมของตน

1.2.9 **สติ** คือ ความมีสติ รู้จักกำหนดจดจำ การระลึกสิ่งที่ทำค่าที่พูดได้ ไม่มีความประมาท

1.2.10 **ปัญญา** คือ ความมีปัญหาหยั่งรู้เหตุผล รู้จักคิดพิจารณา เข้าใจภาวะของสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง

1.3 **อริยมรรคมีองค์ 8** คือทางไปสู่ความหลุดพ้นจากทุกข์และความมั่นคงของมนุษย์ คือ

1.3.1 **สัมมาทิฏฐิ** คือ ความเห็นชอบ

1.3.2 **สัมมาสังกัปปะ** คือ ความดำริชอบ

1.3.3 **สัมมาวาจา** คือ เจรจาชอบ

1.3.4 **สัมมากัมมันตะ** คือ ทำการงานชอบ

1.3.5 **สัมมาอาชีวะ** คือ เลี้ยงชีพชอบ

1.3.6 **สัมมาวายามะ** คือ มีความเพียรชอบ

1.3.7 **สัมมาสติ** คือ ระลึกชอบ

1.3.8 **สัมมาสมาธิ** คือ ตั้งใจชอบ

1.4 **สัปปุริสธรรม 7** ธรรมของสัตบุรุษ, คุณสมบัติของคนดี, ธรรมของผู้ดี

1.4.1 **อัมมัญญตา** การเป็นผู้รู้จักเหตุหรือความเป็นมาของสาเหตุหรือหลักการ

1.4.2 **อัตถัญญตา** การเป็นผู้รู้จักผล หรือรู้ถึงจุดมุ่งหมายปลายทาง/ผลที่จะเกิดขึ้น

1.4.3 **อัตตัญญตา** การเป็นผู้รู้จักตนเอง หรือรู้ว่าความพอเพียงของตนที่อยู่อย่างไร

1.4.4 **มัตตัญญตา** การเป็นผู้รู้จักประมาณตน หรือดำเนินงานของตน

1.4.5 **กาลัญญตา** การเป็นผู้รู้จักกาลเวลา หรือรู้ว่าเวลาไหนควรทำไม่ควรทำ

1.4.6 **ปริสสัยัญญตา** การเป็นผู้รู้จักชุมชนหรือสังคม หรือรู้ว่าควรช่วยเหลือสังคมอย่างไร

1.4.7 **บุคคัลัญญตา** การเป็นผู้รู้จักเลือกใช้บุคคลให้เหมาะสม

1.5 **สาราณียธรรม 6** เป็นธรรมที่ตั้งใจให้ระลึกธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงการอยู่ร่วมกันคือ

1.5.1 **เมตตากายกรรม** คือ ช่วยเหลือกิจธุระของผู้ร่วมหมู่คณะด้วยความเต็มใจแสดงกิริยาอาการสุภาพ เคารพนับถือกัน ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.5.2 **เมตตาวาจากรรม** คือ ช่วยบอกสิ่งที่เป็นประโยชน์ สั่งสอน แนะนำตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าววาจาสุภาพ แสดงความเคารพนับถือกันทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.5.3 **เมตตามโนกรรม** คือ ตั้งจิตปรารถนาดี คิดทำสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่กันมองกันในแง่ดี ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

1.5.4 **สาธารณโภคี** คือ เมื่อได้สิ่งใดมาโดยชอบธรรมแม้เป็นของเล็กน้อย ก็ไม่หวงไว้แต่ผู้เดียว นำมาแบ่งปันเฉลี่ยแจกจ่ายให้ได้ใช้สอยร่วมกัน

1.5.5 **สีลสามัญญตา** คือ มีความประพฤติสุจริตตั้งงาม ถูกต้องตามระเบียบวินัยไม่ทำตนให้เป็นที่รังเกียจของหมู่คณะ

1.5.6 **ทัญญูสามัญญตา** คือ มีความเห็นชอบร่วมกัน ในข้อที่เป็นหลักการสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ทุกข์ หรือขจัดปัญหา

1.6 **พรหมวิหาร 4** เป็นหลักธรรมประจำใจเพื่อให้ตนดำรงชีวิตได้อย่างประเสริฐและบริสุทธิ์เฉกเช่นพรหม เป็นแนวธรรมปฏิบัติของผู้ที่ผู้ปกครองและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีหลัก 4 ประการ

1.6.1 **เมตตา** ความรักใคร่ ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์สัตว์ทั่วหน้า

1.6.2 กรุณา ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ ไฟใจในอันจะปลดเปลื้องบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของปวงสัตว์

1.6.3 มุทิตา ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบาน อยู่เสมอ ผู้ดำรงในปกติสุขพลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญงอกงามยิ่งขึ้นไป

1.6.4 อุเบกขา ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามที่พิจารณาเห็นด้วยปัญญา คือ มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราขึง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลาย

1.7 **สังคหัตถ์ 4** คือธรรมเป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน เป็น หลักการครองใจคน หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้ วิธีทำให้คนรัก หลักสงคสมสงเคราะห์ ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยว รัดใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ โดยสังคหัตถ์ 4 มีดังนี้

1.7.1 ทาน เป็นการให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่ เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน (แบ่งปันไปมา)

1.7.2 ปิยะวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าวพูดในสิ่ง ที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (พูดจาจับใจ)

1.7.3 อตถจริยา ช่วยเหลือกัน ช่วยทำกิจกรรมบางอย่างที่พอช่วยได้

1.7.4 สมานัตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติดัวให้มีคุณสมบัติอันและเสมอปลาย วางตัวดีต่อกันและมีนิสัยเป็นกันเอง

1.8 **อิทธิบาท 4** เป็นแนวทางการศึกษา การทำงาน ให้ประสบความสำเร็จที่พระพุทธองค์ได้ทรงสดับไว้ อย่างแยกคลาย อันประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 4 ข้อ คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา ซึ่งเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกัน ทั้ง 4 ข้อจึงทำให้ปฏิบัติตามได้ประสบผลสำเร็จในชีวิตและการงานได้

1.8.1 ฉันทะ คือการมีใจรักในสิ่งที่ทำใจที่รักอันเกิดจากความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อสิ่งที่ทำ จึงจะ เกิดผลจริงตามควร ซึ่งความเข้าใจในข้อนี้คิดว่าถูกเพียงครั้งเดียว

1.8.2 วิริยะ คือ ความมุ่งมั่นทุ่มเทเป็นความมุ่งมั่นทุ่มเททั้งกายและใจ ที่จะเรียนรู้และทำให้เข้าถึง แก่นแท้ของสิ่งนั้นเรื่องนั้น ถ้าหากกระทำก็จะทำจนเชี่ยวชาญจนเป็นผู้รู้ ถ้าหากศึกษาก็จะศึกษาให้รู้จนถึงรากเหง้า ของเรื่องราวนั้นๆ

1.8.3 จิตตะ คือ ใจที่จดจ่อและรับผิดชอบเมื่อมีใจที่จดจ่อแล้วก็จะเกิดความรอบคอบตาม คำนี้ ยิ่งใหญ่มากปัจจุบัน สังคมซับซ้อน มีสิ่งใหม่ๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่ละคนมีภาระหน้าที่ ที่ต้องทำมากมาย ไม่รู้จะทำ อะไรก่อน เวลาอ่านหนังสือก็คิดถึงงานที่รับผิดชอบ

1.8.4 วิมังสา คือ การทบทวนในสิ่งที่ได้คิดได้ทำมาอันเกิดจาก การมีใจรัก (ฉันทะ) แล้วทำด้วยความ มุ่งมั่น (วิริยะ) อย่างใจจดใจจ่อและรับผิดชอบ (จิตตะ) โดยใช้วิจารณ์ญาณอย่างรอบรู้และรอบคอบ จึงนำไปสู่ การทบทวนตัวเอง และทบทวนองค์กรหรือทบทวนขบวนการ ทบทวนในสิ่งที่ได้คิดสิ่งได้ทำผ่านมาว่าเกิดผลดีผลเสีย อย่างไร

1.9 **อัตถะ 3 คือมีประโยชน์ 3 ประการ ดังนี้**

1.9.1 ทิฏฐธัมมิกัตถะ เป็นประโยชน์ในปัจจุบัน ผู้ใดปฏิบัติผู้นั้นย่อมได้รับประโยชน์นั้น

1.9.2 สัมปรายิกัตถะ เป็นประโยชน์เบื้องต้นหรือประโยชน์ในภพหน้าหรือชาติหน้า

1.9.3 ปรมัตถะ เป็นประโยชน์สูงสุด คือพระนิพพาน อันเป็นธรรมที่ดับทุกข์นั้นเอง

1.10 **คุณธรรม มี 3 ประการ คือ**

1.10.1 คารวธรรม เป็นผู้มีความเคารพซึ่งกันและกัน การประพฤติตนเป็นผู้มีคารวธรรม

1.10.2 สามัคคีธรรม เป็นการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน

1.10.3 ปัญญาธรรม การใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ประพฤติตนเป็นผู้มีปัญญาธรรม

2. นโยบายสาธารณะเพื่อสวัสดิการของรัฐ

2.1 **ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง** คือ ทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ ทฤษฎีสวัสดิการสาธารณะและรัฐสวัสดิการ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองในรัฐ

2.1.1 ทฤษฎีลำดับความต้องการ (Hierarchy of Needs Theory) เป็นทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นโดย อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) เป็นทฤษฎีที่รู้จักกันมาก และระบุว่าบุคคลมีความต้องการถึง 5 ระดับคือ 1) ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) 2) ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) 3) ความต้องการทางสังคม (Social Needs) 4) ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง (Esteem Needs) 5) ความต้องการเติมเต็มความสมบูรณ์ให้ชีวิต (Self-actualization Needs) ซึ่งเป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์

2.1.2 ทฤษฎีรัฐสวัสดิการ เบอร์ตัน อัลเลน (Burton Allen, 1975) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีรัฐสวัสดิการ (Welfare State Theory) โดยเสนอว่า ทฤษฎีนี้เชื่อว่าสถานภาพและบทบาทขององค์การประชาสังคมขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐในการให้สวัสดิการสังคมแก่ประชาชน ถ้ารัฐสามารถจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ประชาชนมาก บทบาทขององค์การประชาสังคมก็จะมีน้อยลง อย่างไรก็ตามในบางสถานการณ์ยังขึ้นกับรัฐบาล มีการรวมศูนย์อำนาจ โดยต้องการให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคม

2.2 **การเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ** พลเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมของสังคมไทย เช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ ในทุกสังคมย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งหมายถึงความมีร่างกายจิตใจดี คิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาได้ มีประสิทธิภาพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้า ความมั่นคงให้กับประเทศชาติ และการเป็นพลเมืองดีนั้นย่อมต้องการปฏิบัติตามบรรทัดฐานและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมมีคุณธรรมเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอีกด้วย เพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน โดยจุดประสงค์ในการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดี มีดังนี้

2.2.1 เพื่อให้รู้จักปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม

2.2.2 เพื่อปลูกฝังทักษะการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

2.2.3 เพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย

2.2.4 เพื่อปลูกฝังให้มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อสังคม

2.3 **การมีคุณธรรมและจริยธรรม** เป็นความดีควรประพฤติปฏิบัติ เพราะจะนำความสุข ความเจริญ ความมั่นคงมาสู่ประเทศ สังคมและบุคคล ฉะนั้น คุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญมีดังนี้

2.3.1 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

2.3.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นการปฏิบัติกิจการงานของตนเองและได้รับมอบหมายด้วยความมานะพยายาม อุทิศกำลังกาย กำลังใจอย่างเต็มความสามารถ ทั้งนี้รวมถึงการรับผิดชอบงานล้มเหลว พยายามแก้ไขปัญหาและอุปสรรคโดยไม่เกี่ยงงอนผู้อื่น

2.3.3 ความมีระเบียบวินัย คือการเป็นผู้รู้และปฏิบัติตามแบบแผนที่ตนเอง ครอบครัวยุ และสังคมกำหนดไว้ โดยที่จะปฏิเสธไม่รับรู้กฎเกณฑ์หรือกติกาต่าง ๆ ของสังคมไม่ได้

2.4 **ความซื่อสัตย์** คือการปฏิบัติตน ทางกาย วาจา จิตใจ ที่ตรงไปตรงมา ไม่แสดงความคดโกงไม่หลอกลวง ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ลั่นวาจาว่าจะทำงานสิ่งใดก็ต้องทำให้สำเร็จเป็นอย่างไรดี ไม่กลับกลอก มีความจริงใจต่อทุกคน จนเป็นที่ไว้วางใจของคนทุกคน

2.5 **ความเสียสละ** คือการปฏิบัติตนโดยอุทิศกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญา เพื่อช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมด้วยความตั้งใจจริง มีเจตนาที่บริสุทธิ์ คุณธรรมด้านนี้เป็นการสะสมบารมีให้แก่ตนเอง ทำให้มีใครรักใคร่ไว้วางใจเป็นที่ยกย่องของสังคม ผู้คนเคารพนับถือ

2.6 **ความอดทน** คือความเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่ท้อถอยต่ออุปสรรคใด ๆ มุ่งมั่นที่จะทำงานให้บังเกิดผลดีโดยไม่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน ความอดทนมี 4 ลักษณะ คือ

2.6.1 อดทนต่อความยากลำบาก เจ็บป่วย ได้รับทุกขเวทนามาก็ไม่แสดงอาการเกินกว่าเหตุ

2.6.2 อดทนต่อการตรากตรำทำงาน ไม่ทอดทิ้งงาน พินฝ่าอุปสรรคจนประสบผลสำเร็จ

2.6.3 อุดหนุนต่อความเจ็บใจ ไม่แสดงความโกรธ ไม่อาฆาตพยาบาท อุดหนุนต่อคำเสียดสี

2.6.4 อุดหนุนต่อกิเลส คือ ไม่อยากได้ของผู้อื่นจนเกิดทุกข์ ไม่ตอบโต้คนอื่นที่ทำให้เราโกรธ และไม่
ลุ่มหลงในสิ่งที่จะพาเราไปพบกับความเสียหาย

2.7 **การไม่ทำบาป** คือการงดเว้นพฤติกรรมที่ชั่วร้าย สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นเพราะเป็นเรื่องเศร้า
หมองของจิตใจ ควรงดเว้นพฤติกรรมชั่วร้าย 3 ทาง คือ

2.7.1 ทางกาย เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ทจริต ไม่ลักขโมย ไม่ผิดประเวณี

2.7.2 ทางวาจา เช่น ไม่โกหก ไม่กล่าวถ้อยคำหยาบคาย ไม่ใส่ร้าย

2.7.3 ทางใจ เช่น ไม่คิดเนรคุณ ไม่คิดอาฆาต ไม่คิดอยากได้

2.8 **ความสามัคคี** คือการที่ทุกคนมีความพร้อมกาย พร้อมใจ และพร้อมความคิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
มีจุดมุ่งหมายที่จะปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยไม่มีการเกี่ยงงอนหรือคิดชิงดีชิงเด่นกัน ทุกคนมุ่งที่จะให้สังคม
และประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง มีความรักใคร่กลมเกลียวกันด้วยความจริงใจ ความไม่เห็นแก่ตัว การวางตนเสมอต้น
เสมอปลายก็หมายถึงความสามัคคีด้วย

3. กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการให้สวัสดิการของรัฐ

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมและนโยบายของรัฐเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม
หรือชุมชนและท้องถิ่น โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

3.1 เสนอแนะและให้ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายการจัดสวัสดิการสังคม และการส่งเสริม
ให้มีการจัดสวัสดิการสังคมอย่างเป็นระบบ ทัวถึง และต่อเนื่อง

3.2 เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่
เกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมและเสนอแผนงานสวัสดิการสังคมต่อคณะรัฐมนตรี

3.3 ให้ความเห็นชอบแผนงานและโครงการต่างๆ ในการจัดสวัสดิการสังคมที่เสนอต่อคณะกรรมการตาม
พระราชบัญญัตินี้

3.4 กำหนดบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเป้าหมาย สาขา ลักษณะหรือรูปแบบและวิธีการจัดสวัสดิการสังคม
และกำหนดมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคม

3.5 วางระเบียบเกี่ยวกับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมขององค์การ
สวัสดิการสังคม นักสังคมสงเคราะห์ อาสาสมัครและประสานงานการจัดสวัสดิการสังคม

3.6 วางระเบียบเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดสวัสดิการสังคม และการควบคุมดูแลการใช้
จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3.7 วางระเบียบบริหารกองทุนโดยความเห็นชอบกระทรวงการคลังตามมาตรา 29 (1)

3.8 วางระเบียบเกี่ยวกับพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อสนับสนุนองค์การสวัสดิการสังคมในการจัด
สวัสดิการสังคมหรือการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมตามมาตรา 29 (2)

3.9 วางระเบียบจัดทำรายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนตามมาตรา 29 (3)

3.10 วางระเบียบการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการของ
กองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา 30

3.11 กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอและการรับรองเป็นองค์กร
สาธารณประโยชน์และองค์กรสวัสดิการชุมชน ตามมาตรา 34 และมาตรา 40/1

3.12 วางระเบียบเกี่ยวกับการกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรสาธารณประโยชน์
และองค์กรสวัสดิการชุมชนเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

3.13 กำหนดมาตรฐานในการฝึกอบรมด้านสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งกำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ซึ่ง
ปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อเป็นนักสังคมสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัตินี้

อภิปรายผล

การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมืองในรัฐตามหลักพุทธธรรม โดยรัฐจัดสวัสดิการให้ตามความจำเป็นของประชาชนพลเมือง ซึ่งมีที่อยู่อาศัย อาหารเพื่อการบริโภค ยารักษาโรค การศึกษาที่มีคุณภาพและการมีงานทำและรู้จักเลือกบุคคลให้เหมาะสม และประพฤติตามศีล 5 คือไม่ฆ่าสัตว์ทั้งปวง ไม่ลักขโมยทรัพย์ ไม่ผิดประเวณี ไม่พูดเท็จ และไม่ดื่มสิ่งเสพติด โดยทั้ง 5 ข้อจะนำมาซึ่งความมั่นคงของพลเมือง การส่งเสริมความมั่นคงของพลเมือง ควรส่งเสริมในด้านที่อยู่อาศัย การรักษาสุขภาพ มีอาหารบริโภค มีการศึกษาที่ดี มีงานทำและมีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว มีกิจกรรมส่งเสริมให้ครอบครัวและชุมชนเข้มแข็ง ยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอย่างมั่นคง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสิทธิและได้รับความเป็นธรรม มีส่วนในการตัดสินใจ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง และมีจิตสาธารณะในการทำงานเพื่อสังคมส่วนรวม ความเป็นอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและรู้คุณค่าของทรัพยากร พร้อมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน และการปฏิบัติตามอารยธรรมองค์ 8 เพื่อสร้างความปลอดภัยในทรัพย์สิน สร้างพลังในสังคมและสร้างความมั่นคงให้เกิดขึ้นกับพลเมือง

บรรณานุกรม

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). (2549). **พุทธวิธีการบริการ**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2543). **ทศวรรษธรรมทัศน์พระปริกษหมวดศึกษาศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.
- พระมหาสมบุรณ์ วุฑฺฒิกโร. (2549). “ประเด็นโต้แย้งว่าด้วยพระพุทธศาสนาเพื่อสังคม”. **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**. ปีที่ 2 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2549.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2551). **ธรรมรัฐแห่งชาตินิยมพุทธศาสตร์กู่หายนะประเทศไทย**. กรุงเทพมหานคร : ชมรมนักธุรกิจเพื่อประชาธิปไตย.
- ประเวศ วะสี. (2541). **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- วิรุฬห์ศักดิ์ แนวภูวนนท์. (2556). “**ศึกษาการจัดสวัสดิการชุมชนของวัดพระธาตุข้อแห**”. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิทยาเขตแพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุดจิต นิมิตรกุล. (2543). **การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีการปกครองที่ดี (Good Governance)**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพัทธการพิมพ์.
- อภิรักษ์ จันตะนี. (2557). **ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการชั้นสูง**. กรุงเทพมหานคร : จริยสุนิทวงศ์การพิมพ์.